

Wyzwania dla reasekuracji sektora węglowego

2019

Fundacja „RT-ON” jest formalno-prawną reprezentacją Ogólnopolskiej Koalicji „Rozwój TAK - Odkrywki NIE” – obywatelskiego ruchu na rzecz powstrzymania planów budowy nowych kopalni węgla brunatnego metodą odkrywkową oraz przeprowadzenia Polski z ery kopalnej do ery odnawialnej. Fundacja „RT-ON” jest także częścią koalicji międzynarodowych organizacji pozarządowych pod nazwą Unfriend Coal, której celem jest nakłonienie towarzystw ubezpieczeniowych do wycofania się z sektora węglowego i wsparcia transformacji energetycznej.

Najważniejszym zadaniem Fundacji jest wsparcie dla działań obywatelskich mających na celu powstrzymanie planów budowy nowych odkrywkowych kopalni węgla brunatnego w Polsce w tym pomoc dla organizacji pozarządowych, stowarzyszeń oraz mieszkańców przeciwnych budowie kopalni odkrywkowych i walczących z negatywnymi skutkami funkcjonowania tych już istniejących, a także propagowanie rozwoju energetyki w oparciu o odnawialne źródła energii, efektywność energetyczną i lokalną samowystarczalność.

Autor: Jan Chudzyński, Fundacja „Rozwój TAK - Odkrywki NIE”

www.rozwojtak-odkrywkinie.pl

**grassroots
foundation**

Fundacja „Rozwój TAK - Odkrywki NIE” dziękuje Grassroots Foundation za finansowe wsparcie prac nad niniejszą publikacją. Poglądy w niej przedstawione niekoniecznie odzwierciedlają oficjalne stanowisko fundacji.

Zdjęcie na okładce I i IV – iStock
Projekt okładki, skład: Zuzanna Sri

Niekorzystne trendy na globalnym rynku reasekuracji, ryzyka związane ze zmianami klimatu oraz ograniczenie oferty reasekuracji i ubezpieczenia kopalń i elektrowni węglowych w wyniku wycofywania się z tego obszaru kluczowych graczy – to zdaniem ekspertów z Willis Towers Watson najważniejsze obok zagrożenia cyberatakami i nowych technologii tematy nad jakimi powinien w 2019 roku pochylić się rynek ubezpieczeń i reasekuracji energetyki.¹

Poza *niekorzystnymi trendami*, czyli przewidywanym wzrostem kosztów reasekuracji i ubezpieczeń, w dorocznym raporcie czołowego brokera ubezpieczeniowego przywołano również wskazane w 2015 roku przez organ ds. regulacji ostrożnościowych przy Banku Anglii (*Prudential Regulation Authority*; PRA) trzy kategorie ryzyk średnio- i długoterminowych na jakie w związku ze zmianami klimatu narażeni są reasekuratorzy i ubezpieczyciele:

Ryzyko materialne – związane bezpośrednio ze wzrostem szkodowości i strat w wyniku częstszego występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych

Ryzyko wynikające z transformacji w kierunku gospodarki nisko- lub zeroemisyjnej – finansowe konsekwencje zmian (spadku) wyceny aktywów węglowych oraz koszty obrania nieefektywnej ścieżki transformacji

Ryzyko odpowiedzialności cywilnej – związane z ryzykiem reputacyjnym oraz sprawami o uznanie odpowiedzialności cywilnej firm energetycznych za szkody wywołane przez zmiany klimatu²

Mimo tego żadna z instytucji finansowych, tj. ubezpieczycieli, reasekuratorów i banków nie przyjęła jeszcze polityki³ w pełni zgodnej z celami wyznaczonymi przez Porozumienie Paryskie z 2015 roku. Zakres dotychczas ogłoszonych przez największe światowe instytucje ubezpieczeniowe i reasekuracyjne decyzji o ograniczeniu ochrony i inwestycji w sektor węglowy stanowią zatem istotny, choć wciąż niewystarczający krok na drodze do zatrzymania wzrostu temperatur poniżej 1,5°C.

Niniejsza analiza ujawnia rolę jaką w procesie powstawania nowych mocy oraz utrzymywania dotychczasowej infrastruktury węglowej odgrywa sektor reasekuracji. Wskazuje też wpływ jaki na rynki lokalne i globalne wywiera trend ograniczania przez reasekuratorów i ubezpieczycieli wsparcia kopalni i elektrowni węglowych.

1. <https://willistowerswatson.turtl.co/story/power-and-renewable-energy-market-review-2019-online>

2. Zob. <https://www.nytimes.com/interactive/2019/04/09/magazine/climate-change-peru-law.html>

3. Termin "polityka", "polityka węglowa", "polityka klimatyczna" firmy oznacza część strategii organizacji dotyczącą problematyki zmian klimatu, sektora węglowego i innych paliw kopalnych

Zmiany polityk ubezpieczycieli i reasekuratorów względem węgla

Pierwsze polityki ubezpieczycieli lub reasekuratorów wprowadzające ograniczenia w ubezpieczaniu sektora węglowego zostały ogłoszone zaledwie dwa lata temu, w 2017 roku. Dziś już dziesięciu największych europejskich ubezpieczycieli i reasekuratorów posiada takie zapisy w swoich oficjalnych dokumentach. Są to AXA,

Allianz, Generali, Hannover Re, Mapfre, Munich Re, SCOR, Swiss Re, Talanx oraz Zurich. Do tego grona na początku 2019 roku dołączyły Vienna Insurance Group (VIG) oraz Uniqa. Polityki takiej nie posiada PZU – największe towarzystwo ubezpieczeniowe w Polsce, główny ubezpieczyciel krajowego sektora węglowego.⁴

- Allianz, AXA, Generali, Hannover Re, Zurich, Swiss Re oraz VIG ograniczyły ubezpieczanie nowych elektrowni węglowych
- Munich Re, właściciel działającego w Polsce Ergo Hestia, zdecydował o zaprzestaniu ubezpieczania i reasekuracji nowych elektrowni z wyłączeniem krajów, w których wciąż znacząca część populacji (powyżej 10%) nie ma dostępu do elektryczności
- Allianz, AXA, SCOR, Swiss Re, VIG oraz Zurich zobowiązały się również do ograniczenia ubezpieczania **istniejących elektrowni węglowych**⁵

Z grupy firm ograniczających swoją aktywność w sektorze węglowym aż siedem ubezpieczało w ostatnich latach działające w Polsce kopalnie lub elektrownie węglowe.⁶

Decyzje firm ubezpieczeniowych i reasekuratorów przekładają się na ograniczenie dostępnej dla sektora węglowego oferty ubezpieczenia i, jak się przewiduje, pociągną za sobą też wyższe koszty uzyskania odpowiedniej polisy.

Bez ubezpieczenia procesu inwestycyjnego trudno uzyskać finansowanie na i tak już niechętnych wobec energetyki węglowej rynkach. Tymczasem większość ubezpieczeń z grupy tzw. dużych ryzyk⁷, do których zalicza się działalność wydobywczą i energetykę węglową, są zbyt duże dla polskich firm ubezpieczeniowych i wymagają zagranicznej reasekuracji. Takie ryzyka w ramach reasekuracji fakultatywnej są rozdzielane i plasowane (umieszczane) u więcej niż jednego reasekuratora.

Co o odchodzeniu od węgla mówi rynek?

O ogromnej wadze tego trendu świadczy treść najnowszego raportu giganta wśród brokerów ubezpieczeniowych – Willis Towers Watson. Temat dywestycji⁸ i wycofywania się ubezpie-

czycieli i reasekuratorów z sektora węglowego pojawia się już na początku *“Power and renewable energy market review 2019”*, w poświęconym tej kwestii osobnym rozdziale.

4. https://rozwojatak-odkrywkinie.pl/pdf/Broszura_weglowne_PZU_online.pdf

5. https://beyond-coal.eu/wp-content/uploads/2019/02/EBC_Coal_policy_impact_briefing_paper.pdf

6. <https://unfriendcoal.com/dirty-business/>

7. Duże ryzyka to w uproszczeniu ryzyka o wysokiej sumie ubezpieczenia, a także te niestandardowe i trudne do ubezpieczenia. Ich reasekuracja może odbywać się zarówno w formie umowy obligatoryjnej, jak i fakultatywnej, jednak w przypadku ryzyk związanych z realizacją inwestycji w branży energetycznej zwykle stosuje się tę drugą. Ubezpieczenie ryzyk budowlano-montażowych wartej kilka miliardów inwestycji wymaga bowiem dużej pojemności ubezpieczeniowej. *Reasekuracja fakultatywna w energetyce, Miesięcznik Ubezpieczeniowy, Przewodnik po dużych ryzykach, czerwiec 2018, s.92-94*

8. Wycofywania środków zaangażowanych w przedsięwzięcie, np. poprzez sprzedaż posiadanych akcji lub obligacji

Autorzy raportu wskazują, że to właśnie trendy w sektorze ubezpieczeniowym stanowią jeden z istotnych impulsów mogących przyspieszyć proces odchodzenia od węgla i transformację w kierunku niskoemisyjnej gospodarki. Zachodzące zmiany widzą jako przejaw *nowej klimatycznie świadomej filozofii ubezpieczania*, za którą – jak tłumaczą – oprócz troski o środowisko przemawiają też bardzo konkretne analizy wskazujące na rosnące kwoty odszkodowań za szkody wywołane przez ekstremalne zjawiska pogodowe.

“[...] odchodzenie ubezpieczycieli od węgla znacznie ograniczyło dostępną dla tego sektora pojemność ubezpieczeniową. Poszczególne ubezpieczyciele zakładają różne ścieżki odchodzenia i mimo, że ich decyzje nie będą jeszcze miały natychmiastowego przełożenia na [najbliższe coroczne – przyp.] odnowienie dotychczasowych umów, to zaczynają już planować wyjście z nich w określonym czasie. Ograniczenie dostępnej pojemności i mniejsza konkurencja w tym sektorze ubezpieczeń wywoła presję na wzrost cen.”⁹

Trend wyznaczony przez decyzje największych ubezpieczycieli jest odczuwany także w Polsce. Jak twierdzą sami przedstawiciele branży węglowej, znacznie zmniejszył się komfort pozyskiwania ubezpieczenia i finansowania działalności.¹⁰

“Kolejni giganci finansowi podejmują decyzję o tym, że nie będą finansowali i ubezpieczali inwestycji związanych z produkcją prądu z węgla. A wiadomo, że bez ubezpieczeń ciężko pozyskać finansowanie” – mówił w rozmowie z wnp.pl Daniel Ozon, prezes zarządu produkującej głównie węgiel koksujący Jastrzębskiej Spółki Węglowej (JSW).¹¹

Z kolei przedstawiciele czołowego brokera ubezpieczeniowego w Polsce wskazują, że dla krajowej energetyki trend ten oznacza ograniczenie

i tak niewielkiego dostępu do oferty ubezpieczeniowej: *“Nagle [...] znaleźliśmy się pod ścianą. Wycofanie się dotychczasowych liderów oznaczało pilną konieczność wypełnienia powstałej luki w pokryciu. Zarówno nasi klienci z branży energetycznej, jak i my sami jako profesjonalni doradcy ubezpieczeniowi musieliśmy uwzględnić dodatkowy czas i pracę, którą należało włożyć w poszukiwanie rozwiązań alternatywnych, z innych rynków i od innych podmiotów. [...] proces odnowienia umów ubezpieczenia elektrowni konwencjonalnych powinien być zainicjowany odpowiednio wcześniej – z pewnością dużo wcześniej, niż było to praktykowane dotychczas przez wielu ubezpieczających.”¹²*

Wyższe koszty ubezpieczenia, jak również wyższy udział własny (tzw. franszyza – z ang. *deductible*) w ewentualnym odszkodowaniu – to przewidywane efekty odchodzenia firm ubezpieczeniowych od węgla. Zdaniem kierownika działu energetyki w azjatyckim oddziale Marsh, wiodącego brokera ubezpieczeniowego, te trendy mogą być szczególnie silnie odczuwane w przypadku budowy nowych elektrowni – coraz mniejsza konkurencja wśród ubezpieczycieli gotowych ubezpieczać aktywa węglowe prowadzi do wyższych stawek.¹³

Mimo wszystko, autorzy raportu Willis Towers Watson zwracają uwagę, że elektrownie węglowe wciąż jeszcze da się ubezpieczyć – niektóre zapisy w politykach ubezpieczycieli zawierają wyjątki dopuszczające przyjęcie tego typu ryzyk, zaś na rynku wciąż pozostają ci, którzy nie zdecydowali się jeszcze na przyjęcie *klimatycznie świadomej filozofii ubezpieczania*. Podejrzewa się też, że w momencie wystąpienia znacznych trudności z zapewnieniem ochrony na rynku, z pomocą mogą przyjść zorganizowane przez państwo programy ubezpieczeniowe.

9. <https://willistowerswatson.turtl.co/story/power-and-renewable-energy-market-review-2019-online>

10. Energetyka węglowa – aktualne wyzwania. Miesięcznik Ubezpieczeniowy, luty 2019, s.33-34

11. https://gornictwo.wnp.pl/wegiel-ma-coraz-trudniej-przybywa-ekologow-wsrod-bankow-i-ubezpieczycieli,333783_1_0_0.html

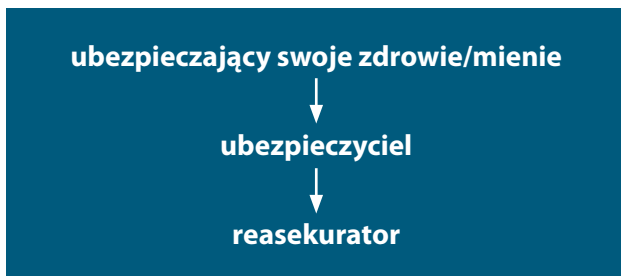
12. Energetyka węglowa – aktualne wyzwania. Miesięcznik Ubezpieczeniowy, luty 2019, s.33-34

13. <http://www.brinknews.com/asia/coal-fired-generation-faces-a-changing-market/>

Czym jest reasekuracja

Reasekuracja to ubezpieczenie dla ubezpieczycieli. Proces ten polega na przekazaniu przez zakład ubezpieczeń całości lub części ubezpieczonego ryzyka (polisy) innemu zakładowi ubezpieczeń (reasekuratorowi), który w zamian otrzymuje zapłatę w postaci określonej części składki wniesionej przez klienta objętego polisą.

Na mocy takiej umowy reasekurator bierze na siebie określoną część zobowiązań, tj. obowiązek przekazania ustalonej wysokości odszkodowania w razie wystąpienia szkody. Zakład ubezpieczeń pozostawia sobie taką część ryzyka (tzw. zachówek własny ubezpieczyciela/udział własny), która nawet w najgorszym scenariuszu, czyli wystąpieniu szkody całkowitej, nie wywoła załamania jego kondycji finansowej.

Istnieje kilka rodzajów umów reasekuracyjnych. Różnią się one m.in. ze względu na formę przekazywania ryzyka czy sposób jego rozłożenia pomiędzy stronami umowy, tj. zakres udziału w potencjalnie wypłacanym odszkodowaniu. W kontekście niniejszej analizy, najistotniejszy wydaje się podział na reasekurację **obligatoryjną** i **fakultatywną**, a więc ze względu na sposób przekazywania ryzyka reasekuratorowi przez ubezpieczyciela.

Na mocy umowy o **reasekuracji obligatoryjnej**, reasekurator automatycznie przyjmuje wszystkie przekazywane – także obowiązkowo – przez ubezpieczyciela ryzyka zgodnie z ustalonymi wcześniej ich rodzajami i/lub określoną ich wielkością. Oznacza to, że żadna

ze stron umowy **nie może odstąpić od przekazania lub przyjęcia konkretnego ryzyka jeżeli tylko kluczowe parametry danej polisy mieszczą się w uzgodnionych wcześniej ramach.**

Zupełnie inaczej przebiega proces przekazywania ryzyka w ramach umowy o **reasekuracji fakultatywnej**. W tym przypadku każde pojedyncze ryzyko (lub większy ich pakiet) podlega analizie reasekuratora i nie ma mowy o automatyzmie przekazywania ryzyka. Taka umowa zwykle przygotowana jest przy udziale brokera reasekuracyjnego¹⁴, który pośredniczy między ubezpieczycielem a potencjalnymi reasekuratorami. Istnieją także formy mieszane – **umowy fakultatywno-obligatoryjne**, które pozwalają ubezpieczycielowi na wybór pojedynczych ryzyk, które reasekurator jest zobligowany przyjąć.

Wyróżnia się także reasekurację proporcjonalną i nieproporcjonalną. Podział ten odnosi się do sposobu rozliczeń pomiędzy ubezpieczycielem a reasekuratorem. Najczęściej stosowana jest umowa proporcjonalna, na mocy której udział reasekuratora w ryzyku, składce oraz ewentualnej wypłacie odszkodowania jest ustalony na jednym i równym dla wszystkich tych aspektów umowy poziomie.

Z kolei reasekuracja nieproporcjonalna stanowi odejście od jednego, proporcjonalnego poziomu zaangażowania i dopuszcza różny udział reasekuratora w ryzyku i w przyjętej składce. Jednym z wariantów tej umowy jest reasekuracja nadwyżki szkody, czyli zobowiązanie reasekuratora do pokrycia szkody w określonym przedziale, powyżej kwoty, do której wyłączną odpowiedzialność ponosi ubezpieczyciel.

Jak wspomniano powyżej, w kontekście niniejszej analizy, najistotniejszy jest podział na reasekurację **obligatoryjną** i **fakultatywną**.

Dlaczego reasekuracja jest ważna dla firm ubezpieczeniowych

Reasekuracja jest rozwiązaniem korzystnym zarówno dla firm ubezpieczeniowych, jak i dla klientów. Podobnie jak w przypadku innych podmiotów sektora finan-

sowego, działalność firm ubezpieczeniowych jest regulowana przez przepisy mające na celu zapewnienie ich wypłacalności. Określany jest maksymalny akceptowany

14. Broker – pośrednik działający w imieniu klienta. Podczas gdy broker ubezpieczeniowy wspiera proces zawierania umowy pomiędzy klientem a ubezpieczycielem, rolą brokera reasekuracyjnego jest pomoc ubezpieczycielom w podpisaniu umów reasekuracyjnych na przekazanie swoich ryzyk.

stosunek poziomu przyjętego ryzyka (w tym przypadku sumy ewentualnych odszkodowań) do posiadanego kapitału. Przekazując część posiadanych zobowiązań reasekuratorowi, firma ubezpieczeniowa obniża poziom wskaźnika przyjętego ryzyka względem posiadanego kapitału dzięki czemu zwiększa swoją tzw. pojemność ubezpieczeniową i możliwość przyjmowania kolejnych ryzyk do ubezpieczenia.

Poza dążeniem do zwiększenia swojej pojemności ubezpieczeniowej i utrzymania bezpiecznych poziomów ryzyka, firma ubezpieczeniowa może chcieć stosować reasekurację także w celu usprawnienia zarządzania posiadanym portfelem ryzyk, tj. ujednolicając go poprzez pozbywanie się ryzyk nietypowych.¹⁵

Reasekuracja poprawia dostępność i zakres oferty ubezpieczeniowej. Ubezpieczyciele i ich potencjalni klienci

nie muszą się obawiać, że wskutek przekroczenia bezpiecznych poziomów przyjętego ryzyka wstrzymana zostanie sprzedaż ubezpieczeń. Możliwość przekazania wybranych ryzyk reasekuratorowi sprawia też, że ubezpieczyciele mogą zgadzać się na przyjęcie nietypowych ryzyk. Ponadto, dzięki swojej eksperckiej wiedzy i nadrzędnej względem ubezpieczycieli pozycji, reasekuratorzy narzucają rynkowi ubezpieczeniowemu odpowiednie standardy i poparte doświadczeniem stawki i warunki ubezpieczeń.

Reasekuracja jest umową wiążącą zakład ubezpieczeń z reasekuratorem i nie ma wpływu na relacje wiążące klienta z ubezpieczycielem. W razie konieczności likwidacji szkody reasekurator przekazuje uzgodnioną kwotę lub część odszkodowania zakładowi ubezpieczeniowemu, który niezależnie od tego wypłaca całość wynikającej z polisy kwoty przysługującej swojemu klientowi.

Retrocesja czyli reasekuracja reasekuratorów

W celu ograniczenia ryzyka reasekuratorzy korzystają z retrocesji, czyli reasekuracji dla reasekuratorów. Analogicznie do klasycznej reasekuracji zachodzącej pomiędzy ubezpieczycielem a reasekuratorem, obok rozproszenia ryzyka, korzyścią jest zwiększenie pojemności ubezpieczeniowej.

Wśród sposobów na reasekurację reasekuratorów znajdują się między innymi emisja obligacji katastroficznych (*catastrophe bond* (CAT)), których emisja osiągnęła w 2017 roku 11 mld USD.¹⁶ Kupowane przez inwestorów obligacje katastroficzne są krótkoterminowymi instrumentami o zwykle nie dłuższej niż trzy lata dacie wykupu. W razie wystąpienia określonego rodzaju zdarzeń inwestor traci środki, które reasekurator wykorzystuje w celu pokrycia odszkodowań. Gdy jednak ryzyko nie zrealizuje się w okresie przed wykupem obligacji, reasekurator oddaje posiadaczowi jej wartość wraz z oprocentowaniem.

Obligacjom katastroficznym udaje się zarówno zabezpieczyć reasekuratorów, jak i przynieść zyski inwestorom. Na przestrzeni ostatnich 15 lat kupujący średnio nie tracą na CAT bonds, jednak wraz z rozwojem rynku średnie oprocentowanie spadło do 5%, co nie jest przesadnie atrakcyjną ofertą.¹⁷

Rynek obligacji katastroficznych i pozostałych instrumentów finansowych powiązanych z ubezpieczeniem (*insurance-linked securities*, *ILS*), *sidecarów* oraz *industry loss warranties* (ILWs) dynamicznie rośnie i stanowi dziś znaczącą część rynku retrocesji (reasekuracji reasekuratorów).¹⁸

Rozkwit retrocesji opartej na kapitale zewnętrznym zbiega się w czasie z obserwowanym w ostatniej dekadzie napływem dużej ilości kapitału do całego sektora reasekuracji. Osiągane zyski i przewidywany dalszy rozwój branży zwabiły inwestorów (m.in. ubezpieczeniowe fundusze hedgingowe), którzy wobec niskich stóp procentowych w gospodarce światowej poszukiwali i wciąż poszukują atrakcyjnych przedsięwzięć.

15. Ubezpieczyciele w swoich szacunkach ryzyka opierają się na prawie wielkich liczb, a więc założeniu, że przy wielkiej liczbie przypadków częstotliwość wystąpienia określonych zdarzeń jest względnie stała. Takie założenie znacznie ułatwia zarządzanie portfelem ryzyk. https://dziennikubebezpieczeniowy.pl/2001/09/18/Prawo_wielkich_liczb/arttykul/10008

16. <http://www.artemis.bm/news/cat-bonds-hit-11bn-in-2018-market-reaches-36bn-outstanding/>

17. <https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2018-09-11/catastrophe-bonds-are-anything-but-a-disaster>

18. <http://www.artemis.bm/news/retrocession-market-increasingly-dependent-on-third-party-capital-sp/>
<http://www.guycarp.com/capital-solutions/alternative-capital.html>

Jak się finansuje, na czym zarabia ten rynek?

Podobnie jak w przypadku towarzystw ubezpieczeniowych, źródłem zarobku branży reasekuracji jest dodatnia różnica między wartością otrzymywanych składek a wartością wypłacanych odszkodowań oraz zwrot z zainwestowanych na rynku kapitałowym środków. Aby zabezpieczyć się przed potencjalnymi stratami reasekuratorzy mogą dzielić się ryzykiem z innymi podmiotami, korzystając tym samym z usług podobnych do tych jakie sami oferują firmom ubezpieczeniowym.

Razem z udziałami w ryzyku, ubezpieczyciele przekazują reasekuratorom odpowiednią część opłaconych przez klientów składek. Ze względu na koszty jakie poniósł ubezpieczyciel by sprzedać polisę – np. koszty pozyskania klientów czyli marketing i działalność agentów, są to zwykle kwoty mniejsze niż wynikałoby to z poziomu przejętego przez reasekuratora ryzyka.

Innym źródłem zysku dla reasekuratorów są inwestycje kapitałowe – z 240 mld USD składek wpływających każdego roku do sektora reasekuracji część lokowana jest w akcjach i obligacjach. Ze względu na ogrom obracanego kapitału instytucje ubezpieczeniowe należą do najważniejszych graczy na rynku finansowym, a to rodzi szczególnie silne zależności pomiędzy sektorem a sytuacją na światowych giełdach.

Wartość posiadanych przez ubezpieczycieli i reasekuratorów papierów wartościowych jest bowiem

uwzględniana w wyliczeniach wymaganego poziomu posiadanego przez nich kapitału jaki ma zapewnić bezpieczeństwo i wypłacalność firmy. Oznacza to, że wraz ze wzrostem notowań akcji na giełdach zwiększa się wartość posiadanego przez ubezpieczyciela/reasekuratora majątku, co w konsekwencji – i w zgodzie z regulacjami – zwiększa 'pojemność ubezpieczeniową' zakładu, pozwalając na przyjmowanie dodatkowych ryzyk bez konieczności zdobywania dodatkowych środków. Z kolei spadek cen wywołuje ruch w kierunku przeciwnym. Oznacza to, że giełdowa hossa sprzyja rozwojowi rynku ubezpieczeń i reasekuracji, zaś kryzys i nagłe spadki notowań mogą sprawić sektorowi problemy nie tylko ze względu na spadek wartości majątku ale też ograniczenia pojemności ubezpieczeniowej. Naturalną konsekwencją tendencji spadkowej jest zatem wzrost cen ubezpieczeń i reasekuracji.

Ze względu na ogromną wartość zainwestowanego w papiery wartościowe kapitału, decyzje inwestycyjne ubezpieczycieli i reasekuratorów mogą mieć wpływ na poszczególne giełdy i notowane na nich firmy. Warto zauważyć, że sam tylko Munich Re na koniec 2018 roku posiadał akcje o wartości 139 mld EUR co, dla porównania, odpowiada połowie wartości wszystkich spółek notowanych na warszawskiej giełdzie papierów wartościowych.¹⁹

Rynek reasekuracji

W 2017 roku wartość globalnego rynku reasekuracji, wyrażona w przyjętych przez reasekuratorów składkach, wyniosła ponad 247 mld USD.²⁰ Światowy lider Munich Re zebrał prawie 15%

składek, Swiss Re 14%, Berkshire Hathaway 9%, zaś Hannover Re 8%. Blisko 90% rynku przypadło w udziale największym 20 reasekuratorom.²¹

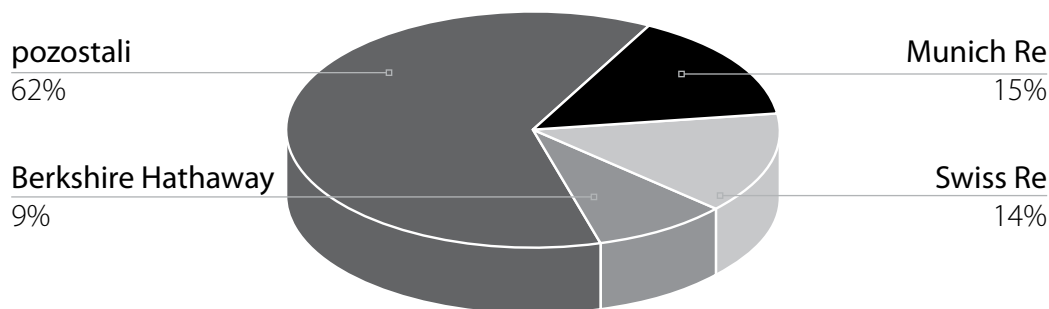
19. https://www.munichre.com/site/corporate/get/documents_E-1382025853/mr/assetpool.shared/Documents/0_Corporate_Website/Financial_Reports/2019/annual-report-2018/302-09122.pdf

20. <https://www.reuters.com/brandfeatures/venture-capital/article?id=60145>

21. <https://www.reinsurancene.ws/munich-re-recovers-top-spot-in-a-m-bests-2018-reinsurance-rankings/>

Reasekurator	Składka przypisana brutto z działów Life i Non-Life	Składka przypisana brutto z działu Non-Life
1 Munich Re	\$37,821	\$21,377
2 Swiss Re	\$34,775	\$20,371
3 Berkshire Hathaway	\$22,740	\$17,815
4 Hannover Re	\$21,314	\$12,832
5 SCOR	\$17,718	\$7,218

Wielkość składki przypisanej brutto TOP5 reasekuratorów (w mld USD).na podstawie Top 50 Global Reinsurance Groups, zestawienia przygotowanego przez agencję ratingową A.M. Best <https://www.reinsurancene.ws/top-50-reinsurance-groups/>

Poza największymi globalnymi podmiotami jest też kilkaset lokalnych, słabszych kapitałowo zakładów. Ich rola polega głównie na przyjmowaniu ryzyka od ubezpieczycieli i przekazywaniu go dalej do największych reasekuratorów.

Czołowi reasekuratorzy mają duży wpływ na rynek – dyktują warunki finansowe i techniczne umów. I tak powszechnie stosowane zasady kontraktów w przypadku ubezpieczeń ryzyk budowlano-montażowych opierają się na zwyczajach wypracowanych przez Munich Re i nazywanych ‘standardem monachijskim’.

Reasekuracja ryzyk z sektora węglowego stanowi niewielki wycinek całego rynku. Wartość składek **ubezpieczeniowych** z sektora węglowego szacuje się na 6 mld USD, z czego 4 mld to składki za polisy wystawione na ubezpieczenie opalanych węglem elektrowni²², zaś 2 mld pochodzić ma z obszaru wydobywania i transportu surowca. To zaledwie 0,3% składek z sektora ubezpieczeń non-life (wszystkich poza ubezpieczeniami na życie).

Sytuacja na rynku reasekuracji

Mimo konieczności wypłat odszkodowań związanych z rekordowymi w ostatnich latach stratami wywołanymi przez ekstremalne zjawiska pogodowe, kondycja finansowa rynku jest dobra. W wyjątkowo kosztownym roku 2017, kiedy to straty katastroficzne były trzykrotnie wyższe od przeciętnych poziomów z lat poprzednich

i w skali świata osiągnęły poziom 144 mld USD,²³ sektor reasekuracji i tak wypracował spore zyski. Na przykład w reasekuracji majątkowej Munich Re zanotował wprawdzie stratę -538 mln USD (476 mln EUR), ale dzięki wynikom reasekuracji w dziale ubezpieczeń na zdrowie i życie wyszedł na plus 135 mln USD (120 mln EUR).²⁴

22. źródło: Finaccor, badanie wykonane na zlecenie kampanii Unfriend Coal, styczeń 2018

23. <https://www.globalreinsurance.com/news/natural-catastrophe-insured-losses-highest-ever-in-2017--swiss-re/1426825.article>

24. <https://www.reinsurancene.ws/munich-res-operating-profit-falls-2017-reinsurer-expects-continued-market-improvement/>

W 2018 roku zyski były większe – to dzięki dominującej względem ubezpieczycieli pozycji reasekuratorów, która umożliwia im wyznaczenie wyższych niż w poprzednich latach stawek za swoje usługi. W 2018 roku zyski z działalności reasekuracyjnej samego tylko Munich Re wyniosły 2 mld USD (1,86 mld EUR).²⁵ W ostatnich

latach sektor reasekuracji osiągnął najlepsze wyniki w całej branży ubezpieczeniowej. Wyjątkowo wysoki był też wzrost notowań akcji reasekuratorów. Mimo tego, przewiduje się odwrócenie wieloletniego trendu niskich stawek reasekuracyjnych.

Zbliża się odwrócenie trendu

Reasekuracja to dobry biznes, jednak coraz częściej pojawiają się głosy mówiące, że czas stałego dopływu kapitału i niskich stawek dobiega końca. Zdaniem analityków nadchodzi czas utwardzenia rynku, czyli wzrostu kosztów reasekuracji i ubezpieczeń.

W odniesieniu do występującej na rynku reasekuracji i ubezpieczeń cykliczności zwykło się rozróżniać fazę miękką (soft) i fazę twardą (hard) rynku. Faza miękka i tzw. zmiękczenie rynku wynika z obfitości dostępnego kapitału i przejawia się spadającymi stawkami, z kolei utwardzanie oznacza coraz bardziej surowe warunki rynkowe – ograniczony dostęp do kapitału i wzrost cen ubezpieczeń i reasekuracji.

Przeciągający się stan stale zmiękczonego się rynku nieuchronnie prowadzi do momentu, w którym spadek wartości zbieranych z rynku składek sprawia, że działalność staje się nieopłacalna. Nie da się jednak przewidzieć kiedy nadejdzie punkt zwrotny. Autorzy branżowego raportu nt reasekuracji sektora energetycznego *Power and Renewable Energy Market Review 2019* wskazują jednak, iż dostrzegają zmiany w nastrojach i że już w tym roku trzeba szykować się na odwrócenie trendu. Zaznaczają, że po kilku kosztownych latach i niskiej rentowności reasekuratorzy będą chcieli skoncentrować się na zwiększeniu

zysków, a to oznacza wyższe koszty dla ubezpieczycieli i ich klientów.²⁶

W 2017 roku Warren Buffet, najbardziej znany inwestor świata i właściciel czołowej firmy reasekuracyjnej Berkshire Hathaway, ocenił, że sektor ubezpieczeniowy jest już w dużej mierze nasycony i powoli traci swoją atrakcyjność dla inwestorów. Dwa lata wcześniej sprzedał zresztą posiadane akcje Munich Re i Swiss Re.²⁷ Zdaniem Charliego Mungera, wiceprezesa Berkshire Hathaway, w sektorze ubezpieczeń pojawiło się dużo kapitału i związanych wcześniej z finansami osób, które szansy na łatwy zarobek upatrują właśnie w zarejestrowaniu zakładu reasekuracji w jednym z rajów podatkowych. A przy tak dynamicznie wzrastającej podaży kapitału i nie nadążającym za nią popytem na usługi, powstała w ten sposób konkurencja cenowa nieuchronnie prowadzi do spadku zysków.²⁸

Oprócz inwestycji kapitałowych, firmy sektora reasekuracji i ubezpieczeń z myślą o wzmacnianiu rentowności i pozycji rynkowej inwestują ogromne środki w rozwiązania big data i narzędzia oparte o blockchain i sieci neuronowe. Nowe technologie mają pozwolić wyprzedzić konkurencję poprzez bardziej efektywnie zarządzanie procesami biznesowymi i lepszą ocenę ryzyka.²⁹

25. <https://www.reinsurancene.ws/munich-re-reports-solid-2018-result-raises-2019-profit-guidance/>

26. s.64-68 <https://willistowerswatson.turtl.co/story/power-and-renewable-energy-market-review-2019-online>

27. <https://www.valuewalk.com/2016/05/buffett-reinsurance-annual-meeting/>

28. <https://www.youtube.com/watch?v=YJFZrJilVY>

29. <https://www.reinsurancene.ws/reinsurers-set-records-2017-insurtech-investment/>

Reasekuracja sektora węglowego w Polsce

Dotychczasowymi liderami reasekuracji ryzyk energetycznych w Polsce były Munich Re i Swiss Re. Natomiast jako centrum reasekuracji dla kopalni węgla wskazuje się londyński rynek Lloyd's. Globalny charakter rynku reasekuracyjnego sprawia, że w polskich warunkach zdobycie reasekuracji przychodzi łatwiej firmom ubezpieczeniowym z kapitałem zagranicznym niż krajowym

podmiotom. Decyduje o tym głównie dostęp do firmowych programów reasekuracji spółek -matek dysponujących znacznymi pojemnościami oraz wiedzą ekspercką. Z takich możliwości korzystały ubezpieczające w ostatnich latach polski sektor węglowy Ergo Hestia, której właścicielem jest Munich Re, należąca do niemieckiego Talanxa Warta, Generali, a także Allianz.

Studium przypadku: Elektrownia Opole

Ubezpieczenie budowy dwóch bloków opalanych węglem kamiennym o mocy 2x900MWe w należącej do PGE Elektrowni Opole – najdroższa i najdłuższa polisa

Przedsięwzięcie nazywane największą inwestycją III RP, a także jedną z większych w Europie.

Wartość siedmioletniego kontraktu budowlanego: 11,6 mld zł

Broker: EIB

Ubezpieczyciele: konsorcjum składające się z Allianz Polska (lider), PZU, TUiR Warta, Ergo Hestia i Generali

Składka ubezpieczeniowa: 141 mln zł

Obowiązywanie polisy: 7 lat od 1 lutego 2014 roku

Zakres ubezpieczenia: "all-risk" – ubezpieczenia budowy i montażu oraz eksploatacji przez pierwsze 2 lata, transport podzespołów i materiałów na plac budowy, ubezpieczenie utraty zysku na wypadek opóźnień w realizacji projektu oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wraz z ubezpieczeniem szkód w środowisku naturalnym – pierwszy tego typu program ubezpieczeniowy w Polsce

Reasekuracja: najbardziej renomowani reasekuratorzy z rynku brytyjskiego i z Kontynentu

Komentarz menedżera Allianz:

- doprowadzenie do zawarcia umowy trwało bardzo długo
- projekt wymagał nie tylko międzynarodowej współpracy z grupą Allianz, ale także pozyskania reasekuratorów na rynkach światowych
- potencjalna szkoda w przypadku wybuchu jednego z kotłów może przekroczyć nawet 1,1 mld euro³⁰

Tego typu kontrakty obejmują szereg rodzajów ryzyk występujących przy realizacji projektu i są jednymi z najbardziej skomplikowanych, zaś cena polisy może sięgać nawet 1% kosztów inwestycji. W 2014 roku przed rozpoczęciem realizowanej przez PGE budowy dwóch bloków po 900MWe w Elektrowni Opole, wystawiono rekordową polisę o wartości 141 mln złotych. Warto zaznaczyć, że w przypadku takich umów wysokość maksymalnego odszkodowania może nawet przewyższać koszty inwestycji, czyli 11,6 mld złotych, a takiego obciążenia nie udźwignie żaden

ubezpieczyciel na świecie. Dlatego nieodzowna jest reasekuracja.

Jak pokazują dane dot. przetargów na ubezpieczanie zarówno powstających, jak i istniejących już kopalni i elektrowni węglowych w Polsce, częstą praktyką jest tworzenie konsorcjów ubezpieczycieli dzielących się udziałami w danym ryzyku. Dzięki tej metodzie "ciężar" rozkłada się na kilka podmiotów, które ze względu na ograniczoną pojemność ubezpieczeniową mogłyby mieć problem z przyjęciem tak dużego ryzyka występując w pojedynkę.

Polisy na ryzyka węglowe wystawione przez konsorcja ubezpieczycieli:

Budowa bloku o mocy 490 MWe w należącej do PGE Elektrowni Turów	
rok wystawienia polisy:	2015
wartość polisy:	6,7 mln EUR
Uniqą, Interrisk (Vienna Insurance Group), Gothaer PL	
uwagi: Uniqą i VIG posiadają już polityki ograniczające ubezpieczanie sektora węgla, Gothaer PL należy do VIG	

Budowa bloku o mocy 1075 MWe w należącej do Enei Elektrowni Kozienice	
rok wystawienia polisy:	2013
wartość polisy:	22 mln EUR
Allianz, Generali, Ergo Hestia (Munich Re), Warta (Talanx)	
uwagi: Allianz, Generali, Ergo Hestia oraz Talanx, do którego należy Warta, posiadają już polityki ograniczające ubezpieczanie sektora węgla	

Budowa bloku o mocy 910 MWe w należącej do Tauron Elektrowni Jaworzno	
rok wystawienia polisy:	2014
wartość polisy:	7,7 mln EUR
Uniqą, Interrisk (Vienna Insurance Group)	
uwagi: Uniqą i VIG posiadają już polityki ograniczające ubezpieczanie sektora węgla	

Historia przetargu na ubezpieczenie budowy nowych bloków w Elektrowni Opole nie tylko pozwala zrozumieć finansową skalę transakcji, ale dobrze ilustruje też znaczenie jakie dla powodzenia tego typu projektów ma dostępność do rynku reasekuracji. Do wygranego przez konsor-

cjum w składzie Allianz, PZU, Warta, Ergo Hestia i Generali przetargu stawali bowiem także inni ubezpieczyciele, jednak Vienna Insurance Group (Grupa VIG) oraz AIG miały wycofać się właśnie ze względu na trudności z zapewnieniem wsparcia reasekuratorów.³¹

31. Allianz wystawi megapolisę, PB <https://www.pb.pl/allianz-wystawi-megapolise-744284>

Obowiązujące dziś polityki ograniczające reasekurację, ubezpieczanie i inwestowanie w sektor węglowy znacznie skróciłyby listę uczestniczących w tym projekcie ubezpieczycieli. Z udziału wycofać musiałyby się Allianz, Ergo Hestia, Generali, Warta (należąca do Talanxa) oraz Grupa VIG. Nie inaczej byłoby w zakresie reasekuracji bowiem o odejściu od wspierania nowych inwestycji węglowych poinformowali Munich Re, Swiss Re, Hannover Re, SCOR oraz MAPFRE. Dwaj najwięksi na świecie reasekuratorzy, przez lata byli też liderami reasekuracji realizowanych w Polsce inwestycji w branży energetycznej. Ich odejście od węgla znacznie zmieniło sytuację na polskim rynku, a to dlatego, że zawężony został i tak ograniczony dostęp do ubezpieczenia tego sektora.

Jak piszą w branżowym Miesięczniku Ubezpieczeniowym przedstawiciele EIB, czołowego na polskim rynku brokera ubezpieczeniowego, [...] kontynentalni reasekuratorzy byli [...] największy-

*mi dostarczycielami tzw. pojemności ubezpieczeniowej w ramach umów obligatoryjnych [...] oraz fakultatywnych, które zawsze były konieczne do zaaranżowania w celu przyjęcia wielomiliardowych ryzyk energetycznych.*³²

Skomplikowane do ubezpieczenia i wymagające wsparcia reasekuracyjnego są ryzyka związane z wydobywaniem węgla. To wynik dużego zróżnicowania złóż i technik pozyskiwania surowca, a także dużych potencjalnych szkód pociągających za sobą konieczność wypłaty odszkodowań o znacznej wartości. Dodatkowo należy pamiętać, że działalność w tym sektorze charakteryzuje stałe pogarszanie się warunków pracy i wzrost poziomu ryzyka wydobywania. W przypadku ryzyka kopalnianych często to właśnie dostępna oferta reasekuracyjna ma wpływ na warunki przedstawiane przez ubezpieczycieli, kształtując zarówno cenę, jak i zakres polisy.³³

Ile zajmuje placement (plasowanie) ryzyka?

Uzyskanie reasekuracji fakultatywnej dla projektów energetycznych może trwać nawet pół roku. Poziom ryzyka zależy m.in. od zastosowanych technologii i materiałów, dlatego reasekuratorzy oczekują możliwie najbardziej szczegółowej dokumentacji projektu. Po wnikliwej analizie dostarczonych informacji, następuje czas negocjacji. Cały proces zwykle realizowany jest przy zaangażowaniu brokera reasekuracyjnego.

Tak jak czasem pojedyncza polisa bywa wystawiana przez kilku ubezpieczycieli współpracujących w ramach konsorcjum, tak najczęściej w ramach reasekuracji fakultatywnej ryzyko jest dzielone i plasowane (umieszczane/przekazywane) u więcej niż jednego reasekuratora.

Inaczej wygląda uzgadnianie umów dotyczących reasekuracji obligatoryjnej, w przypadku których

ustalane są limity oraz charakterystyka objętych umową ryzyk. Kontrakty te są podpisywane zwykle na okres roku kalendarzowego, zaś negocjacje dotyczące ich przedłużenia często odbywają się przy okazji jesiennych spotkań reasekuratorów i ubezpieczycieli w Monte Carlo, Baden-Baden, Dubaju i w Singapurze.³⁴

Relacje reasekuratorów i ubezpieczycieli nie mają charakteru czysto rynkowego – większość umów jest regularnie przedłużana, ważniejsza od krótkoterminowych korzyści jest bowiem długotrwała relacja. Akceptowane są wahania kosztów usług reasekuracyjnych w zależności od sytuacji rynkowej. Nie należy też zapominać o silnej pozycji reasekuratorów, oraz szczególnym charakterze oferowanych przez nich usług.

32. Energetyka węglowa – aktualne wyzwania. Miesięcznik Ubezpieczeniowy, luty 2019, s.33-34

33. <https://www.wnp.pl/wiadomosci/allianz-ubezpieczenie-kopalni-to-nie-wszystko-3250.html>

Idea związków wzajemności członkowskiej funkcjonującej oferty reasekuracji w ubezpieczeniach dla branży wydobywczej w Polsce http://zif.wzrp.pl/pjm/2016_3_1_6.pdf

34. Zob. więcej na <https://www.globalreinsurance.com/sections/monte-carlo>

Jak zmiany globalne mogą odbić się na lokalnych rynkach?

Czechy

Czołowymi ubezpieczycielami czeskich kopalni i elektrowni węglowych są Česká pojišťovna a.s. (spółka zależna Generali) i Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., (spółka zależna Vienna Insurance Group), które ubezpieczają m.in. nowy blok w należącej do CEZ Elektrowni Ledvice³⁵, oraz Kooperativa pojišťovna (druga spółka zależna Vienna Insurance Group). Aktywny na tym rynku jest także czeski oddział Allianz.

Głównym reasekuratorem spółek zależnych Vienna Insurance Group jest VIG Re, z siedzibą w Pradze. Przyjęte ryzyka VIG Re przekazuje dalej do międzynarodowych reasekuratorów. Najprawdopodobniej pozostałe z wymienionych firm ubezpieczeniowych także korzystają z programów reasekuracji zapewnionych przez ich spółki-matki, czyli Generali i Allianz.

Polska

Czołowym ubezpieczycielem polskiego sektora węglowego jest towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych (ang. mutual insurance company) TUV PZUW.³⁶ Działa ono w ramach grupy PZU – największego ubezpieczyciela w Polsce i w regionie Europy Środkowo-Wschodniej. Jego dominująca pozycja wynika z jednej strony z rządowego planu ubezpieczania dużych spółek przez firmę z krajowym kapitałem, z drugiej zaś z trendu odchodzenia od węgla głównych europejskich zakładów ubezpieczeniowych. W 2017 to właśnie TUV PZUW podpisało list intencyjny ws. ubezpieczania planowanej budowy Ostrołęki C.³⁷

PZU SA jest reasekuratorem przyjętych przez TUV PZUW ryzyk, które następnie przekazywane

są międzynarodowym reasekuratorom. Wiodącymi reasekuratorami polskiego sektora węglowego były dotychczas Munich Re i Swiss Re. Poza nimi, na liście reasekuratorów ryzyk (ze wszystkich obszarów) PZU w ostatnich latach znajdowały się Hannover Re, Lloyd's, VIG Re oraz SCOR.³⁸

Stając się udziałowcem Syndykatu 2121 w grudniu 2017 roku, PZU uzyskało certyfikat członka rynku ubezpieczeniowego Lloyd's, co ułatwia zdobycie reasekuracji swoich ryzyk.³⁹ Syndykat ten jest zarządzany przez Argenta Holding i specjalizuje się w ubezpieczaniu i reasekuracji m.in. energetyki i dużych ryzyk majątkowych. Właścicielem Argenta Holding jest czołowy światowy reasekurator Hannover Re.⁴⁰

Bułgaria

Największym ubezpieczycielem w Bułgarii jest Bulstrad, zakład ubezpieczeń należący do austriackiej Vienna Insurance Group. Publicznie

dostępne informacje na temat polis wystawionych w ostatnich latach na ubezpieczenie kopalni i elektrowni węglowych w Bułgarii wskazują

35. <https://www.insurancebusinessmag.com/asia/news/environmental/campaign-group-lashes-out-at-insurers-of-new-coal-power-plant-115444.aspx>

36. https://rozwojtak-odkrywklinie.pl/pdf/PZU_online.pdf

37. <https://www.tuwpzuw.pl/podpisanie-listu-intencyjnego-nt-wspolpracy-ubezpieczeniowej-we-wspolnym-projekcie-enea-energa-tuw-pzuw.html>

38. zob. Sprawozdania z działalności Zarządu PZU w latach 2015-2017 <https://www.pzu.pl/relacje-inwestorskie/do-pobrania/sprawozdania-z-dzialalnosci-zarzadu>

39. <https://www.forbes.pl/biznes/pzu-weszlo-na-rynek-lloyds-wyscie-na-rynki-zagraniczne/lq32rn1>

40. <https://www.hannover-re.com/1226452/hannover-re-p-amp-c-in-the-united-kingdom-argenta>

jednak, że najwyższą aktywnością w tym obszarze wykazują się spółki, których właścicielami są Generali (ZAD Victoria) oraz Allianz (ZAD Energia). W ostatnich latach Bułgarski sektor węglowy ubezpieczały także krajowe zakłady - OZK Insurance i Euroins. Informacje do których udało się dotrzeć dotyczą m.in. umów na ubezpieczenie elektrowni Maritsa East 2, a także Mini Maritsa - Iztok, firmy wydobywającej węgiel brunatny ze złoża Maritsa Iztok.

Polityka dotycząca ubezpieczania i reasekuracji aktywów węglowych przez bułgarskie oddziały Generali i Allianz powinna być uwarunkowana przez zmiany w politykach centrali obu ubezpieczycieli. Podobnie powinno być w przypadku zarejestrowanej w Bułgarii GP Reinsurance, reasekuratora należącego do grupy Generali

i zapewniającego reasekurację oddziałom Generali z Europy Środkowej i Wschodniej. Z kolei bułgarskie OZK Insurance współpracowało w zakresie reasekuracji ze Swiss Re oraz Hannover Re⁴¹, reasekuratorami wprowadzającymi polityki ograniczające ubezpieczanie węgla.

W ramach grupy Euroins działa reasekurator EIG Re. Grupa Euroins to prężnie rozwijająca się grupa posiadająca swoje oddziały m.in. w Rumunii, Macedonii, Gruzji, Czechach, Rosji i Ukrainie. Grupa od kilku lat współpracuje z niemieckim ubezpieczycielem HDI Global, m.in. w zakresie reasekuracji⁴², zaś w marcu 2019 roku zakupiła od Munich Re oddziały firmy ubezpieczeniowej ERGO w Rumunii, Czechach i na Białorusi.

Region adriatycko-bałkański

Słowenia, Chorwacja, Serbia, Czarnogóra, Macedonia Północna i Kosowo

Czołową grupą ubezpieczeniową w regionie adriatycko-bałkańskim jest grupa Triglav, której głównymi udziałowcami są słoweński narodowy fundusz majątkowy oraz państwowy fundusz emerytalny. Należące do tego holdingu zakłady ubezpieczeniowe są liderami na rynkach w Słowenii, Czarnogórze oraz Macedonii Północnej, a także zajmują 5. i 6. miejsce pod względem udziałów na rynku serbskim i w Bośni i Hercegowinie. Według informacji z raportu słoweńskiej izby ubezpieczeń z 2017 roku, to właśnie Zavarovalnica Triglav jest jedynym w kraju ubezpieczycielem kopalni węgla i innych surowców.⁴³ Potwierdzają to dostępne publicznie wiadomości dot. kontraktów na ubezpieczenie kopalni węgla brunatnego Premogovnik Velenje, czy Elektrowni Šoštanj.

Największymi reasekuratorami w tym regionie są słoweńskie Sava RE oraz Triglav RE. Mimo regio-

nalnej dominacji grupy Triglav w obszarze ubezpieczeń, to Sava RE wyprzedza Triglav RE pod względem reasekuracji w Słowenii. Obie firmy znaczną część zebranego ryzyka przekazują dalej do wiodących europejskich i światowych reasekuratorów.

Zasięg obu reasekuratorów wykracza jednak poza lokalne rynki - Sava RE ma klientów z ponad 100 państw, oferując im reasekurację ubezpieczeń majątkowych, inżynierskich, energetycznych i morskich. W 2018 roku Sava RE przejęło serbskiego ubezpieczyciela Energoprojekt Garant, który zapewniał ubezpieczenie przemysłowe i konstrukcyjne dla Energoprojekt - dużej firmy budowlano-montażowej realizującej inwestycje w sektorze energetycznym, w tym projekty energetyki węglowej.⁴⁴

41. https://www.ozk.bg/uploads/docs/39_en_39_bg_OZK-Insurance%20-%202016%20Annual%20Report%20&%20Financial%20Statements.pdf

42. <http://eig-re.com/en/dejnost>

43. Statistical Insurance Bulletin 2016 s. 63 <https://www.zav-zdruzenje.si/wp-content/uploads/2017/10/Statistical-insurance-bulletin-2016.pdf>

44. <https://www.sava-re.si/en/media-centre/news/1657/sava-re-acquires-serbian-insurer-energoprojekt-garant-a-d-belgrade/>

www.rozwojtak-odkrywkinie.pl

